

Atviroji prieiga ir pokyčiai prenumeratos sirtyje

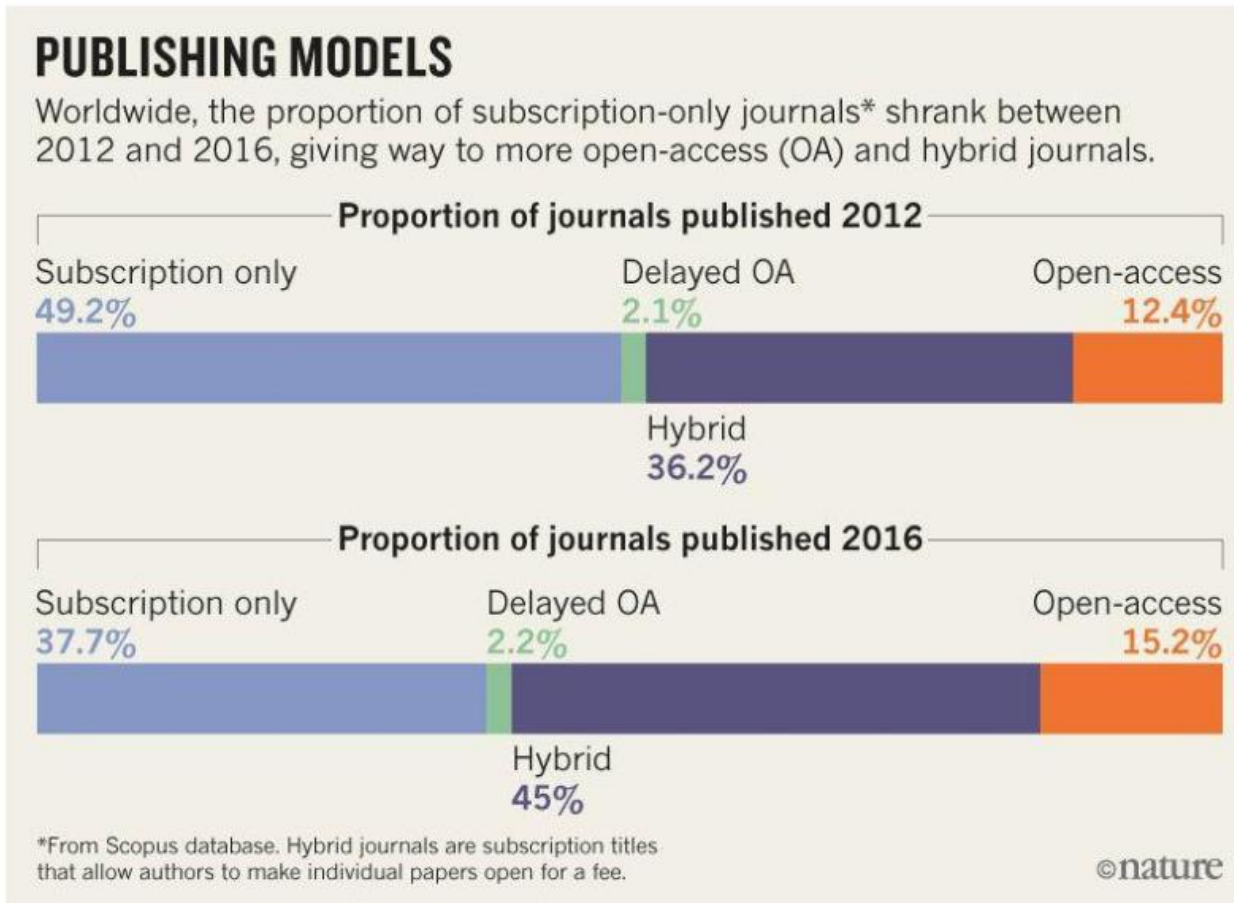
G. TAUTKEVIČIENĖ

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

OPENAIRE NOAD

Žurnalų leidybos modelių kaita

Mokslinės leidybos tendencijos fizinių, technologijos ir gamtos mokslo srityje

TABLE 1. Science and engineering articles in all fields, by region, country, or economy: 2004 and 2014

Rank	Region, country, or economy	2004	2014	Average annual growth rate (%)	2014 world total (%)	2014 cumulative world total (%)
na	World	1,272,362	2,290,294	6.1	100.0	na
1	United States	336,194	431,623	2.5	18.8	18.8
2	China	110,388	395,588	13.6	17.3	36.1
3	Germany	72,177	107,747	4.1	4.7	40.8
4	India	28,752	106,574	14.0	4.7	45.5
5	Japan	95,999	103,793	0.8	4.5	50.0
6	United Kingdom	75,119	101,536	3.1	4.4	54.4
7	France	53,375	74,269	3.4	3.2	57.7
8	Italy	42,647	70,453	5.1	3.1	60.8
9	South Korea	27,029	63,748	9.0	2.8	63.5
10	Canada	40,624	60,916	4.1	2.7	66.2
11	Spain	30,977	56,604	6.2	2.5	68.7
12	Brazil	18,814	53,152	10.9	2.3	71.0
13	Australia	26,277	52,269	7.1	2.3	73.3
14	Russia	26,869	43,487	4.9	1.9	75.2
15	Iran	4,952	36,539	22.1	1.6	76.8

na = not applicable.

- auga besivystančių šalių publikacijų dalis
- išsivysčiusių šalių publikacijų tarpe auga aukštai cituojamų publikacijų skaičius

NSF Info Brief, 2014 m. spalio

14-oji Berlyno atvirosios prieigos konferencija

Data: 2018 m. gruodžio 3-4 d.

Vieta: Max Planck Society ir Max Planck Digital Library, Berlynas

Tema: “Suderinti strategijas siekiant įgalinti atvirąją prieigą”

Dalyviai: 170 dalyvių iš 37 šalių

Tikslas: aptarti strategijas siekiant paspartinti mokslinės leidybos perėjimo prie atvirosios prieigos procesus.

Baigiamieji konferencijos teiginiai

Konferencijos dalyvių bendru sutarimu patvirtinti teiginiai, išreiškiantys siekį keisti mokslinės leidybos modelį:

- Visi turime siekti, kad autoriai išsaugotų teises į savo kūrinius.
- Visi turime siekti neatidėliotinos ir besąlygiškos atvirosios prieigos.
- Visi turime siekti, kad atvirosios prieigos pažanga būtų spartinama laikinų transformuojančių sutarčių pagalba. Šios pereinamojo laikotarpio sutartys bent pradžioje turi būti nemokamos, o ekonomikos korekcijos turėtų vykti po to, kai rinkos transformuosis.
- Tikimasi, kad leidėjai dirbs su visais globalios mokslinių tyrimų bendruomenės nariais tam, kad būtų įgyvendinti šie su atvirąja prieiga susiję veiksmai.

<https://oa2020.org/b14-conference/final-statement/>

cOAlition S: dalyviai

Nacionalinis lygmuo:

- Austrija: FWF
- Suomija: AKA
- Prancūzija: ANR
- Airija: SFI
- Italija: INFN
- Liuksemburgas: FNR
- Nyderlandai: NWO
- Norvegija: RCN
- Lenkija: NCN
- Slovėnija: ARRS
- Švedija: FORMAS
- Švedija: FORTE
- Jungtinė Karalystė: UKRI

Europos lygmuo:

- Europos mokslo taryba
- Europos Komisija

Labdaros organizacijos:

- The Wellcome Trust
- The Bill & Melinda Gates Foundation
- Riksbankens Jubileumsfond

Koordinatorius:

The Motivation

“Open Access to research results is foundational to the scientific enterprise. I am glad that a core group of research funders, driven by their collective duty of care for the science system, have committed to take a decisive step to change the situation.

— **Marc Schiltz**
President of Science Europe

<http://scieur.org/coalition-s> #cOAlitionS

Join the cOAlition – kvietimas prisijungti

I call upon funders from Europe and beyond to join cOAlition S and upon researchers, universities, research organisations, libraries, and publishers to express public support and to help accelerate the transition to full and immediate Open Access by 2020.

— Robert-Jan Smits

Open Access Envoy of the European Commission

<http://scieur.org/coalition-s>

#cOAlitionS

cOAlition S tikslai

- Visiška ir neatidėliotina atviroji prieiga prie publikacijų, finansuotų viešosiomis lėšomis;
- Perėjimas prie naujų akademinės leidybos modelių;
- Skaidri, efektyvi ir sąžininga mokslinių publikacijų sistema;
- Kultūra, kuri užtikrina jaunųjų mokslininkų galimybes sparčiau vystyti karjerą

cOAlition S kviečia mokslą finansuojančias ir jį kuriančias institucijas, mokslininkus, mokslo bendruomenes, leidėjus dirbti kartu siekiant šių tikslų

Planas S: tikslas

Nuo 2020 m. sausio 1 d. publikacijos, pristatančios rezultatus tyrimų, finansuojamų nacionalinių ir Europos mokslo tarybų bei mokslą finansuojančių institucijų viešosiomis lėšomis, turi būti publikuojamos su finansuojančių institucijų reikalavimais suderintuose atvirosios prieigos žurnaluose ar platformose.

Planas S: principai

1. Autoriai be apribojimų išlaiko autorių teises visoms savo publikacijoms. Visos publikacijos privalo turėti atvirosios prieigos licenciją, rekomenduojama naudoti Kūrybinių bendrijų autorystės licenciją CC BY. Visais atvejais licencijos tipas turi būti suderintas su Berlyno deklaracijos reikalavimais;
2. Finansuojančios institucijos bendradarbiaudamos užtikrina, kad būtų sukurti reikšmingi kriterijai ir reikalavimai paslaugas teikiantiems atvirosios prieigos žurnalams ir platformoms;
3. Tais atvejais, kai aukštos kokybės žurnalai ar platformos dar nėra prieinami ar sukurti, finansuojančios institucijos inicijuoja koordinuotą paramą jų kūrimui ar prieinamumo galimybių palaikymui; parama pagal poreikį taip pat teikiama atvirosios prieigos infrastruktūroms;

Planas S: principai

4. Visais įmanomais atvejais atvirosios prieigos publikavimo mokesčius padengia finansuojančios institucijos ar universitetai, bet ne patys mokslininkai; mokslininkai turi turėti galimybę publikuoti atvirojoje prieigoje ir tais atvejais, kai jų institucijų finansavimo ištekliai yra riboti;
5. Taikant atvirosios prieigos mokesčius (APC), jų finansavimas yra standartizuotas ir taikomas maksimalus dydis (Europos erdvėje);
6. Finansuojančios institucijos kreipiasi į universitetus, mokslo organizacijas ir bibliotekas su prašymu suderinti vykdomą politiką ir strategiją su skaidrumo reikalavimais;

Planas S: principai

7. Šie principai taikomi visoms mokslinėms publikacijoms, bet suprantama, kad atvirosios prieigos suteikimo reikalavimo monografijoms ir kitoms knygoms įgyvendinimas gali trukti ilgiau, nei iki 2020 m. sausio 1 d.;
8. Pripažįstama atvirųjų archyvų ir talpyklų svarba mokslo rezultatų išsaugojimui, nes jie gali atlikti ilgalaikio archyvavimo funkciją ir pasižymi redakciniu potencialu;
9. „Hibridinis“ publikavimo modelis neatitinka aukščiau išvardintų principų;
10. Finansuojančios institucijos atliks reikalavimų atitikimo stebėseną ir taikys sankcijas, jei reikalavimų nesilaikoma.

Plano S įgyvendinimas

Atvirosios prieigos žurnalai arba atvirosios prieigos platformos	Mokslinių straipsnių įkėlimas į atvirosios prieigos talpyklas be embargo	Hibridiniai žurnalai naudojant transformuojamas sutartis
Naudojama CC BY licencija.	Iš karto po publikavimo galutinė straipsnio versija (Version of Record (VoR)) arba an Author's Accepted Manuscript (AAM), įkeliami į su Plano S reikalavimais suderinta talpykla ir suteikiama prieiga (be embargo) naudojant CC BY licenciją.	Autoriai publikuoja atvirojoje prieigoje naudojant CC BY licenciją prenumeruojamame žurnale, kuris įtrauktas į transformuojamą licenciją, kurioje aiškiai nurodytas laikotarpis perėjimui prie pilno atvirosios prieigos modelio.

Suderinamumo su Planu S reikalavimai

Atvirosios prieigos žurnalai arba atvirosios prieigos platformos	Mokslinių straipsnių įkėlimas į atvirosios prieigos talpyklą be embargo	Hibridiniai žurnalai naudojant transformuojančią sutartį
Registruoti DOAJ	➤ Version of Record (VoR)) arba an Author's Accepted Manuscript (AAM). ➤ Registruota OpenDOAR	➤ Žurnalas įsipareigojęs pereiti prie pilno OA modelio ➤ Bendradarbiauja su ESAC užregistruojant sutartis

Mokslo straipsniai recenzuojami pagal atitinkamos mokslo disciplinos standartus ir suderinti su COPE (Committee on Publication Ethics) standartais.

Laikotarpis

Plano S įgyvendinimas pradedamas 2020 m. sausio 1 d. galioja:

- Jau suteiksiams grantams;
- Naujiems projektams/grantams;
- Naujiems kvietimams.

2023 metais planuojama atlikti vertinimą.

Transformuojančios sutartys

cOAlition S pripažįsta jau egzistuojančias transformuojančias sutartis. Tačiau nuo 2020 metų naujos sutartys turi atitikti šiuos su Planu S suderintus reikalavimus:

- Sutarčių kontraktai (tarp jų ir kaina) turi būti viešai prieinami.
- Sutarčių derybos turi būti baigtos iki 2021 metų pabaigos ir trukti ne ilgiau kaip tris metus.
- Suderintos sutartys turi įtraukti scenarijus, aprašančius procesą perėjimui prie pilno atvirosios prieigos modelio pasibaigus sutarčiai.
- Transformuojančių sutarčių poveikis bus vertinamas 2023.

Konsultacijos ir grįžtamasis ryšys

- cOAlition S pakvietė visas suinteresuotas šalis pateikti pastabas ir grįžtamąjį ryšį nuo 2018 m. lapkričio 27 d. iki 2019 m. sausio mėn. Grįžtamojo ryšio pateikimas pratęstas savaitę.
- Planuoja atnaujinti dokumentus 2019 m. pavasarį;
- Kiekvienas cOAlition S narys įgyvendins pagal savo patvirtintus dokumentus ir sutartyse nurodytas sąlygas nuo 2020 m.

Feedback on the Implementation Guidance of Plan S Generates Large Public Response

<https://www.coalition-s.org/feedback-on-the-implementation-guidance-of-plan-s-generates-large-public-response/>

